

PAROCHIE VAN DE H. MARTINUS te Groningen

Parochiebrief 17-6-2022

No. 2022.11. (62)

Inhoud:

1. Van de pastoor
2. Wie is God? – gedachten over God in onze dagen
3. Een gebed van Birgitta van Zweden
4. Veni Sancte Spiritus
5. Diocesane livestreamvieringen
6. Hoe wij vieren
7. Thuiscollecte
8. Contact

1. Van de pastoor

Zondag 19 juni, de tweede zondag na Pinksteren is er om **11.00 uur** een **eucharistieviering** in onze Groningse parochiekerk.

Zoals ik de vorige keer schreef zijn alle *beperkende maatregelen* voor de vieringen in onze kerk *opgeheven*. Ook het drinken uit de kelk is daarmee weer toegestaan. Wat dit betreft werd mij uit de reacties duidelijk dat op dit moment de voorkeur wordt gegeven om dat echter niet te doen. De communie zal dus voorlopig via *intinctie* plaatsvinden, dat houdt in dat de communie wel onder de twee gedaanten van brood en wijn is, maar dan zo dat de hostie in de kelk wordt gedoopt.

Graag herinner ik u er aan dat wij in onze parochie ook het gebruik weer hebben hervat om tijdens het klaarmaken van de altaartafel voor de eucharistieviering niet alleen de collecte, maar ook *gaven in natura* naar het altaar te brengen. Deze laatste gaven zijn bestemd voor de

Voedselbank Groningen. U kunt deze gaven in natura bij binnenkomst in de tassen die bij de kerkdeur staan deponeren.

Naar aanleiding van mijn ervaringen tijdens dodenherdenkingen op 4 mei in dit en in de afgelopen jaren, wil ik als overweging gedachten met u delen over *wie God voor ons is en zijn wil*. Het vinden van afbeeldingen om de geschreven tekst te breken, laat staan te verhelderen was overigens niet gemakkelijk.

Een bezoek van twee Hilversumse parochianen aan Maarten en mij leverde een herinnering aan het gebed van een bijzondere heilige, Birgitta van Zweden, op. Dat gebed en iets over deze heilige treft u ook hieronder aan.

Hartelijke groet,
Wietse van der Velde, pastoor

2. Wie is God?

Gedachten over God in onze dagen

In mijn vorige parochies Den Haag en Hilversum nam ik als pastoor en lid van het bestuur van de plaatselijke Raden van kerken altijd deel aan de officiële stedelijke dodenherdenkingen op 4 mei. Tijdens de kranslegging speelden dan harmonieorkesten stemmige muziek. Maar terwijl de muziek die bij de dodenherdenking op de Dam in de hoofdstad Amsterdam in de laatste jaren wordt gespeeld wel stemmig, maar “oningevuld” is, was dat in de residentie en in de omroepstad anders. Daar herkende ik meestal bijna onmiddellijk de woorden waar al die muziek bij hoorde. Het was religieuze muziek, religieuze muziek uit de christelijke traditie. Als er dan ergens in de buurt ook nog een kerkklok begon te luiden, deed mij dat wat. Het tilde mijn gevoelens, mijn emoties, mijn gedenken op en bracht ze bij God. Maar tegelijkertijd – als ik om mij heen zag – be kroop mij het gevoel, dat ik waarschijnlijk één van de weinigen was, die deze muziek van woorden kon voorzien, laat staan ze met God in verband bracht. En als sommige melodieën bij andere omstanders misschien nog woorden uit een vaag en ver verleden - geleerd in kerk of school opriepen - , riepen ze dan ook dat op wat ze bij mij deden: God, Jezus, troost, bemoediging?

Was die muziek uit de tijd, dat Nederland zich – laten we zeggen – verbonden voelde met christelijk geloven, nog wel geschikt om te weerklinken bij een gebeuren dat wordt geacht alle Nederlanders te verenigen?

Het laatste gepubliceerde onderzoek naar de “religieuze staat” van Nederland, maakte niet alleen duidelijk dat de meerderheid van de bewoners van ons land niet bij een kerk of andere religieuze groep is aangesloten, maar gaf ook cijfers over het geloof in God. Eén op de drie (33 %) zegt niet in God te geloven, terwijl bijna een kwart (24%) zonder twijfel wel in het bestaan van God gelooft. Het overige deel zegt het niet te weten of twijfelt.

Als we het in ons land over “god” hebben, denken de meeste mensen dat die iets met de christenen en met de kerken te maken heeft. Maar als je ze dan de vraag voorlegt, wat zij van die God denken, dan krijg je wel heel verschillende antwoorden.

De één: voor mij is alles één pot nat, in iedere godsdienst zit wel wat waars.

De ander: ik geloof niet in een persoonlijk god, ik mis dat ook niet.

Weer en ander: vroeger ben ik met die god bang gemaakt, daar wil ik niets meer van horen.

En weer een ander: die god van jullie, die wil van alles, die stelt zijn eisen, hij wil dat je anders wordt en dat kan ik nu eenmaal niet.

En dan die dodelijke opmerking: de gelovigen, hoe ze ook maar heten of genoemd willen worden, ze slaan elkaar allemaal dood om hun eigen gelijk te halen en daar zou een liefdevolle god achter zitten?

Afgelopen dodenherdenking waren Maarten en ik in het kamp Westerbork, het doorgangskamp van waaruit meer dan honderdduizend Joden, Sinti en Roma naar vernietigingskampen werden vervoerd en waarvandaan maar zo weinigen terugkeerden. Daar was de muziek net als op de Dam neutraal, maar werd er wel door een chazan, een voorzanger, het jizkor en kaddisj uit de Joodse synagogale liturgie gezongen. Het jizkor is een gebed ter herinnering, herdenking en nagedachtenis. Het kaddisj is een lofzang op God en een uiting van blijvend vertrouwen in de toekomst. Heel indrukwekkend. Maar mij schoot bij die dodenherdenking toch ook de vraag, de schreeuw van anderen te binnen: waar was God in de concentratiekampen, op de fusilladeplaatsen, tijdens de hongertochten?

Wie is God? Wat is God? Hoe is God?

Dat zullen wij christenen – laten we daar eerlijk in zijn – wel nooit precies en volledig kunnen zeggen. Wij kunnen hoogstens wat hakkelen en stotteren over Hem. Je moet iets zeggen, je wilt iets zeggen en je kunt het niet zeggen. Het is met de belijdenis van ons geloof in God als met een liefdesverklaring. Hoe moeten wij onze liefde onder woorden brengen? Hoe moeten wij ons geloof in God onder woorden brengen?

We willen het, we voelen ons er toe gedrongen en tegelijkertijd voelen we ons verlegen, onze woorden schieten te kort, we stamelen maar wat om zo toch iets te kunnen zeggen over wat er in ons hart leeft over onze geliefde, over onze Geliefde.

We hebben een Stem gehoord en we willen daarop antwoorden. En wat hebben we gehoord? Als we ons oor te luisteren leggen bij de woorden van de Bijbel en de woorden die de kerk van alle eeuwen en plaatsen de Bijbel na spreekt, dan horen we dat het getuigenis over God meervoudig is.

Hij is het begin en het einde, alfa en omega, altijd en alom, Hij is schepper en herschepper, Hij is de bevrijder die de mensen van donker naar licht, van slavernij naar vrijheid, van dood naar leven brengt, Hij doet ons geloven, zien wat nooit is geweest, Hij is...

Allemaal woorden die ons harten die dorsten naar God, naar de levende God iets laten voelen van wie Hij is.

Wij weten niet zoveel van God, maar wat wij weten is toch meer dan genoeg. Het is genoeg om van te leven. En hoe kunnen we dat alles beter uiten dan door te zingen?

Zingenderwijs kunnen we de Naam van de Onnoembare uitspreken, belijden.

In ons gezangboek staat een bewerking van een gezang (gez. 688) van één van de groten die ons in het christelijk geloof in deze lage landen bij de zee zijn voorgaan. Het is het lied van Thomas à Kempis (1380-1471), *O hoogste God, Drievuldigheid*.

Dit lied bezingt die God is:

“onze levensbron, de weg, de waarheid en de zon, die schijnt in onze duisternis”.

En van deze God wordt verder uitgezongen:

“in U is onze hoop gegrond” en

“Zelfs in de diepten van de dood,

is niets wat U ooit weerstand bood.”

Nu was dit niet één van de liederen die bij de dodenherdenkingen in Den Haag en Hilversum werden gespeeld. Maar dit lied is wel een samenvatting van alles wat ik in die muziek hoorde, dat mij troostte en inspireerde bij mijn gedenken van de doden, die door menselijke boosheid zijn omgekomen. Ik was dankbaar voor die christelijk “gevulde” stemmige muziek bij deze herdenking. Vorige week zondag mocht ik dit lied weer zingen tijdens de eucharistieviering op Drievuldigheid in de kathedraal in Utrecht waarin ik mocht voorgaan en de inhoud van het lied pakt mij ook toen weer.

Een afbeelding van de Drievuldige God, die misschien iets weergeeft van de woorden:

*“Zelfs in de diepten van de dood,
is niets wat U ooit weerstand bood.”*

En wat is het dan jammer dat die “vulling” door zo veel ander mensen niet meer herkend en gekend wordt. Maar juist omdat die woorden troosten en inspireren moeten we maar niet bij de christelijke pakken gaan neerzitten en Gods water maar over Gods akker laten lopen. We moeten maar gewoon ook deze zomer weer leven uit dat geloof en het delen met een ieder die het wil horen, want ik ben ervan overtuigd dat velen die niet weten wie en wat en hoe God is, naar Hem verlangen.

Ik verlang ernaar, dat we velen in vreugde en hoop, maar ook in verdriet en wanhoop te kunnen zingen:

*Eer aan de Vader, keer op keer,
aan zijn Messias, onze Heer,
dank zij de Geest, die bij ons is,
tot eeuwige gedachtenis.*

Wietse van der Velde, pastoor

3. Een gebed van Birgitta van Zweden

Op een kast in mijn slaapkamer staat een houten paneel, dat een jaar of veertig geleden werd geschilderd met de bedoeling van de opdrachtgever dat het een plaats zou krijgen boven één van de deuren op het priesterkoor in de Oud-Katholieke Sint Vituskerk in Hilversum. Maar het oordeel was – m.i. terecht – dat het niet paste in het interieur van de kerk. De panelen werden geretourneerd aan de opdrachtgever. Deze wist er ook geen raad mee toen hij kleiner ging wonen en schonk mij er uiteindelijk één van. Het formaat is onhandig en daardoor staat het paneel boven op een kast. Afgelopen week kregen wij bezoek van twee parochianen uit Hilversum en bij de rondleiding door ons huis, vertelde ik hen over de “mislukte” Hilversumse connectie van het paneel.

Eén van de afbeeldingen daarop is een portret van de H. Birgitta van Zweden, een middeleeuwse mystica van wie een reliek in het altaar van de Hilversumse kerk ligt. Dat bracht mij een kort, maar mooi gebed van de heilige Birgitta, dat ik eens had gelezen, in herinnering. Dat gebed wil ik graag aan u doorgeven.

Om te laten zien, wie deze voor velen onbekende heilige is, heb ik maar gauw even Wikipedia geplunderd en wat bewerkt.

Birgitta van Zweden (1303–1373) was de dochter van Birger Persson, een adellijke rechter te Finsta, ten zuidoosten van Uppsala in Zweden. Al als kind had ze dikwijls visioenen. Ze werd

in 1316 op jonge leeftijd uitgehuwelijkt aan de edelman Ulf Gudmarsson en samen kregen zij acht kinderen. Eén van deze kinderen (Catharina van Zweden) wordt ook als heilige in de kerk vereerd. Birgitta en haar echtgenoot waren altijd zeer religieus, en nadat ze een bedevaart naar Santiago de Compostella hadden gemaakt, trad Ulf in bij de cisterciënzers. Later pelgrimeerde zij ook nog eens naar het Heilige Land.

Birgitta begon haar leven als actief religieuze pas toen haar echtgenoot in 1344 overleed. Ze stichtte in 1346 in Vadstena het eerste klooster van de Orde van de Allerheiligste Verlosser, beter bekend als de birgittinessen. Er was ook een mannelijke tak, de birgittijnen, maar die stierven al snel uit. Haar kloosterode kende een niet zo grote verbreiding. In 1434 onstond in Koudewater bij 's-Hertogenbosch het birgittijnenklooster Mariënwater, dat later verplaatst is naar Uden. Tot op de huidige dag leven daar zusters naar de regel van de H. Birgitta (een deel van hun abdij beidt onderdak aan het werkelijk schitterende Museum voor Religieuze kunst).

Op latere leeftijd verhuisde ze naar Rome en bemoeide zich met de kerkpolitiek. De paus resideerde in die tijd in het veiliger Avignon in Zuid-Frankrijk. Birgitta vond dat de paus moest terugkeren naar Rome, maar dit was niet naar de zin van de meeste Franse kardinalen. Uiteindelijk zou de heilige Catharina van Siena dit toch voor elkaar krijgen.

Birgitta is bekend geworden door haar visioenen en boodschappen, aan haar geopenbaard door, naar haar overtuiging, de Heer zelf. Deze visioenen leggen een grote nadruk op het lijden van Christus en de deelname daaraan door de biddende gelovigen. In de kluiskerk van pater Hugo in Warfhuizen ten noorden van Groningen schijnt nog een fragment bewaard te worden van de tafel waaraan ze schreef.

Net als Hildegard van Bingen was ook de heilige Birgitta actief als componist; muziek van haar is op cd gezet. Haar feestdag wordt gevierd op 23 juli. Sinds 1999 geldt zij in de rooms-katholieke kerk als één van de patronen van Europa.

Birgitta wordt afgebeeld met pelgrimshoed en pelgrimsstaf; of schrijvend, eventueel met veer en inktpotje. Soms ook wel knielend voor een kruis of voor de lijdenstekens van Jezus, als herinnering aan de visioenen over diens lijden die ze ontving. Op de bijgevoegde afbeelding treft u de meeste van de genoemde symbolen.

Gebed van de H. Birgitta van Zweden (1303-1373)

Mijn God,
omdat voor U toch niets onmogelijk is,
Gij, die alles kunt,
schenk mij de kracht,
het goede te doen
en daarin te volharden.

Wietse van der Velde, pastoor

4. *Veni sancte Spiritus*

*Kom, o heilige Geest,
vervul de harten van uw gelovigen,
en ontsteek in hen het vuur van uw goddelijke liefde;
gij die door de verscheidenheid van alle talen
de volken in de eenheid van het geloof
hebt samengebracht.*

De eerste woorden van deze antifoon (gez. 491) stonden in het ochtend- en het avondgebed zoals die tot ver in de 20e eeuw binnen onze kerk in gebruik was. Nu worden ze incidenteel gebruikt bijvoorbeeld in Taizévieringen of ook wel las meditatieve gezongen tekst na de communie.

5. **Diocesane livestreamvieringen**

Iedere zondag en op de belangrijkste feestdagen wordt voor het aartsbisdom Utrecht een *livestreamuitzending* om 10.00 uur vanuit de *kathedrale kerk te Utrecht* verzorgd. Op de landelijke website van de OKKN www.OKKN.nl kunt u de link aanklikken.

6. **Hoe wij vieren**

Per 1 juni zijn alle coronamaatregelen die het kerkelijk leven beperkten vervallen. Dit betekent voor onze manier van vieren het volgende.

1. De 1,5 meter afstand komt te vervallen.

2. Een vaste zitplaats is niet meer nodig.

N.B. Door het flexibele karakter van de zitplaatsen in de kerk, is het voor iedereen die dat wenst mogelijk om de anderhalve meter afstand te bewaren.

3. Een mondkapje hoeft niet meer gedragen te worden.

4. Bij het uitwisselen van de vredegroet kan men elkaar met het geven van een hand, een hoofdknik of een lichte buiging “vrede” wensen.
5. De heilige communie wordt onder twee gedaanten uitgereikt. Hygiëne blijft ook hier een rol van betekenis spelen. Het drinken uit de kelk wordt echter in onze parochie nog niet gedaan. De kelk wordt door een assistent vastgehouden. U kunt dan de hostie in de wijn dopen. Het blijft de persoonlijke keuze van iedere communicant om de heilige communie onder één of twee gedaanten te ontvangen.

Wietse van der Velde, pastoor

7. De ‘thuiscollecte’

U kent allemaal dit zinnetje uit de afkondigingen, de zgn. ‘thuiscollecte’: *“De collecte tijdens het offertorium is bestemd voor het mogelijk maken van onze vieringen”...* Onze vieringen zijn gelukkig hervat, maar nog niet iedereen durft het aan naar de kerk te komen of men is om andere redenen verhinderd om de viering bij te wonen. En toch gaan de kosten gewoon door. Het Bisschoppelijk Bureau herinnerde ons, juist vanwege die doorgaande kosten, de inkomsten uit de thuiscollecten daarom niet te vergeten. Terecht natuurlijk. Verschillende parochies hebben verschillende oplossingen. Wij stellen voor om het simpel te houden. En dat is dat u gewoon af en toe een bedrag overmaakt op de bekende bankrekening van de kerk.

Rekeningnummer van de parochie is:

NL12INGB0003941884 t.n.v. Oud-Katholieke parochie v.d. H. Martinus te Groningen, onder vermelding van ‘**thuiscollecte**’.

Dan weet Christa wat de bestemming is. (Bijkomend voordeel van overmaken is ook nog dat het daarmee aftrekbaar is van de belastingen).

8. Veilige kerk

De OKKN hanteert een actief beleid om een veilige kerk te waarborgen. Alle informatie hierover is te vinden op de website: <https://oudkatholiek.nl/organisatie/veilige-kerk/>

Contact

Oud-Katholieke parochie van St. Martinus te Groningen

deservitor (waarnemend *pastoor*):

can. drs. Wietse van der Velde,

Jan R. Stuuatstraat F8,

9663 SE Nieuwe Pekela

tel. 0597 221080/06 481 99 493

secretaris

Renée Lokman

mail: secretaris@groningen.okkn.nl

